

Зарікайся мід-горівку пити!

Марко Черемшина

Так голосила на похороні свого ґазди, що селу серце тріскало.

І приповідала, і заводила, і заклиналася. Не то що плакала, а розливом розливалася, як біла мрака травами.

Опадала і поникала, як скошена квітка, сльозами життя своє скапувала.

Билася в груди і божилася, що до схід сонця піде за ним до гробу, свою душу з його душею спарує.

Зарікалася жити, зарікалася веселити, зарікалася другого любити.

На деревище падала, з жалю умирала. Старі ґаздині такому жалеві не могли надивуватися, не могли найти міри.

— Що-сь ми ґаздів наховалися, але такої великої люби видом не видали!

— Отік єї цей світ зуритивси, отік єї душа з єго душев споєна, отік тота любість вічна.

— Таке молоде, ґей весна яра, а таке жалісливе, таке переболене та перебановане! Дес у тій днинці, ґей тінь, пропадає, з цвинтаря вертаючи.

— Аді, вже ті так, як нема, Калинко-душко, ґаздине вірна!

— Але ек ти його відвела до гробу, то най він з богом спочиває, а ти, небого, туском не коротай собі життя.

— Ой лишіт мене, вуйночки та вуєчки годні, най би я свого Петра подогонила.

— Ей, не гніви, молодице, бога, коли тобі смерть ще не писана.

— Ой, не буду я, ґаздики, без него жити, не буду цим світом трабувати.

— Ей, молода молодице, не трійся та й не топися, бо тобі треба жити та й розживатися.

— Пішло моє життє у могилу, ґаздині срібненькі!

— Пуста твоя робота, Калино, покинь тоту гадку та й життем не помітуй, бо буде тобі його треба, аді, Йван, коби здоров...

— Ей, лишіт гет, вуйночки добрі, най я йду зі світа, най не заважаю.

— То не наша сила, не наш провід, та й ми цего не зіпремо, а воно так саманає, що Йван най би був...

— Хоть най мене ґрім уб'є, хоть най мене бола утне, хоть най мене викришит до пня, хоть най мене тут смерть найде, то я вам кажу та й на чім світ стоїт закликаючи, шо за ніким не багаю і з ніким я жити не буду.

— Най тот заклін йде на сигли та в шкрепіття, та на скали, та на усі штири вітри, а ти, молоденька удовице, не зарікайся...

Калина билася в груди і ще раз заклиналася і зарікалася.

— Коби-сь була хоть дітна, то най би-с ждала рік-два, але ти ще й раз сама не собов не була!

Калина хрестилася і третій раз тяжко заклиналася та й зарікалася.

її сині очі позападалися, її біле личко потемніло, а понад брови хмари налягали раз коло разу. Така тото велика любовіть була...

А при обіді за покійника Йван понакроював хлібів, приніс води, поналивав гладуни, понакривав джергами ослони, на вікні свічки позасвічував. Такі, як мід, солодкі слова в хаті порозсипував. Петрову стрільбу показував, його приятельство високо підоймав.

Гості харчували за Петрову душу та й Петрову пам'ять славили.

Хата була повна Петра, хоть лишень свічка горіла на тім місці, де він лежав.

Калина топилася з жалю і роздавала гостям поливані гладуни та й книші за Петрову душу — а Йвана обминула.

Ѓаздині ворожили, що то добрий знак, а ғазди їм притакували і додавали, що Йван своє простибі сам собі возьме.

— Такому побратимові падеся покійника рушниця,— набилювали ғаздині.

— Та й порошниця,— докинула Калина.

— Та й, відів, і молодиця,— довершили ғазди. Калина горіла, як царівник над рікою.

Та й лиш опустила

миски з начинкою та й горілиць на землю впала.

Що прибігали, що примовляли, що відтирали, все не помагало, удовиця як завмерла.

Отік її Петро з того світа викривив її черлені губки, аби нікого не чарували, та й перевернув її голубі очі, аби на нікого не моргали, та й її личко заморозив, аби нікого вогнем не поти на л о.

Таке воно молоденьке, а таке, гей гусятко, повним возом переїхане!

— Ця, любки пишні, вже своєї бани не вибанує та й своєї любви ріками не затопит!

— Вічна удовиця...

Але на Юра пукла над ріками лоза, а лісами закувала зазуля.

А Калина пасе маржину на полонинці.

Та одна красуня дуже вритна і як покмітить своїми великими очима, що ғаздиня ширинку вишиває, то зараз пронирає в ліщині і дубиною та крушинами крадьки перехоплюється на Иванову царинку, на молоду та зелену коню-шинку.

А Йван гладить красуню та й приповідає:

— А де ж твій ғазда, ти краса-красуне?

— А хто ж тебе доїтима, ти ласа ласунко?

— А хто ж тобі придій принесе, приятелько пишна? А відтак бере та й кличе Калину. Але не кличе її направці,

лиш насамперед у гай співає:

Ой чічько солоденька, забув бих ті швидко, Аби з мого подвір'єчка на твоє не видко. Бодай тото подвір'єчко вогнем ізгоріло, Шоби мене, файна любко, *д тобі не кортіло.

А відтак грає у вербову тилинку, а відтак кує, як зазуля, а відтак клекотить, як готур. Та й на тото приходить Калина.

— А йкий же мені, Калинко, буде приємець?

Калина очі успід та й паленіє, а ширинка з рук на коню-шинку.

А Йван хап ширинку та й за ремінь. А до Калини око в око:

— Калинко-душко!

— Йванчіку-братчіку!..

А зазуля не кує, ні — аж гай розвивається.

А річка срібним поясом тот гай то вперізує, то розперізує.

А Калинина маржина гейби до півусміху роти відтворила і надслухує, то зазирає та й помалу-помалу ступ-ступ з полонинки на Иванову конюшинку.

А господь понад гори походжає і сонечком дихає на весь світ, на гори й долини та й на полонини.

Та й на Калинину любовіть золотом мече.

Радуються на ріллі скиба, у ріці риба, царинками зело.

Палають цвіти попід лісами, над берегами, над вулицями, над керницями.

Розщебеталася німа діброва, порозліталася медова бджілка, порозлягалися запашні вітри.

Прото весна яра...

А любистки з челядинських городчиків підоймаються та й весні приспівують:

Зарікайся, файна любко, мід-горівку пити, Та лишень ся не зарікай Івана любити.